

der Schrift.
het koninkrijk
(Stv.)
teit, een hoes
nen afleiden,
de Schrift
eg is.
ninst.
vaniteit (hous-
heid). De ge-
kter dragen.
ing van Prof.
uwe gerech-
deelden var-
ingaan in het

gerechtigheid

het „Rakal“
zegt: Rakal
raad“ (Stv.)
lit punt door
legging, maar
igd: „en wie
iswaaal aan
lige oog in
aams is het
is, zoo zal
maar indien
lichaam duis-

staan, welke
n gegeven en
ar van dezen

kommentaar
amp van het
oog is zoo-
neele lichaam
w oog ver-
ker zijn“.
t. II: 12: „En
er tot nu toe,
eweld aan-
het met ge-

chuld aan.
ter gedachte-
per tot nu toe
i zich met
ipen het“.
en vertaal ik
n grond komt
sprake van
s krachtson-
ert, trekt het
st. in Matth.

ot een val
van u“, zei
eten verstaat
is.
et trompetten
gevraagd naar
r gij dan aal-
rompetten,
en en op de

die verkeerde
dan aalmoes-
is de geveins-
aten het aal-

wij figuurlijk
oeld. De Far-
met veel op-
one. In onze
lofheidigheids-

Stv. naderen
d, noch zilver
ch male tot
och schoenen
oon waardig“.
chterwege blij-
: „Verschaft u
uwe gordele,
ok geen twee
of een stal-
rd“.

discipels in
deze kleinen
r koud waters
voorwaar zeg-
ezen“ (Stv.)
ft daarop het
gen ook maar
geeft omdat
zeg ik u, hem
“.

ivisch van
berd]
niet over ge-

at niet gedum-
over in het

keelgat gekeken, om te zien of er een mensch door kon!

Het boek Jona spreekt alleen van een „visch“ en van een „grooten visch“.

Maar in de Stv. staat walfisch, Matth. 12:40. Prof. v. Leeuwen echter vertaalt: zeemonster. Alle nieuwere exegeten denken er precies eender over. Zoo ook Prof. Grosheide. Hij schrijft in zijn commentaar (bl. 157): „Ketos, zeemonster, welk hier speciaal was, is daarmee niet gezegd“.

Dat heeft men er maar niet op gevonden om het wonder te verkleinen en bij de wereld een ergernis weg te nemen.

Doeh, omdat nauwgezetter taalstudie het eischte. Duister is ook in de Stv. Matth. 23:5: „En al hunne werken doen zij om van de menschen gezien te worden; want zij maken hunne gedank-cedels breed en maken de zoomen van hun kleederen groot“.

Het noodige licht verspreidt hier weer de vertaling van Prof. v. Leeuwen: „want zij maken hun gebedsriemen breed en hun mantel-kwasten groot“.

Ieder, die een weinig met het Joodsche leven op de hoogte is, begrijpt nu, wat daaronder moet worden verstaan.

Wij zullen het voor wat Mattheus betreft, hierbij laten.

Men denke niet, dat wij juist de voornaamste teksten, welke wijziging behoeven, hier hebben vermeld.

Onze greep was tamelijk willekeurig.

De keuze, welke wij deden, is voor ruime uitbreiding vatbaar.

— Schrift en Schriftbeschuwing.

II.

De kwestie van Schrift en Schriftbeschuwing behoort aldus te worden gesteld: wat ligt er tusschen twee nit-eendoopende Schriftbeschuwingen, of om het gemakshalve meer konkreet te nemen, wat ligt er tusschen de Gereformeerde en de Ethische Schriftbeschuwing in?

Natuerlijk kan daarop niet geantwoord: een Schriftbeschuwing.

Dat zou de ongerijmdheid zelf zijn.

Want zoo zou men, tot wat men noemt in het „oneindige“ kunnen doorgaan.

Uit dat antwoord toch zou zich de nieuwe vraag ontwikkelen: maar wat ligt er dan tusschen de Gereformeerde, respectievelijk Ethische Schriftbeschuwing en die derde in.

Nee, tweërlei is hier slechts mogelijk.

Het kardinale, dat die beide Schriftbeschuwingen tegenover elkander plaatst, moet gelegen zijn of in het subjeet, den beschouwer of in het objekt, de beschouwd.

Laat ons eerst eens nagaan of de scheidslijn louter subjeetief is, alleen uit den aard en het karakter van den beschouwer kan worden verklaard.

Indien dat het geval ware, dan zou ook de inhoud van een Schriftbeschuwing aan het subjeet moeten zijn ontleend.

Want een Schriftbeschuwing is niet iets formeels, maar wel degelijk iets materiëls.

Als een Gereformeerde en een Ethische zich tegenover elkaar op den inhoud van de Schrift beroepen, zouden zij zich eigenlijk op den inhoud van hun Schriftbeschuwing beroepen.

Maar dan wordt de Schrift ook van haar inhoud beroofd.

Of wil men: de Schrift heeft misschien wel een inhoud, maar daar kan het subjeet niet bij. Hij kan alleen delven uit den inhoud van zijn eigen beschouwing.

De Schrift is dan niet alleen een onontgonnen, maar ook een onontginbare mijn.

De Schrift dan ligt als de sfinx in de woestijn, die altijd glimlacht, welke vragen men haar ook stelt. Zij bewaart een hardnekkig stilzwijgen. Zij vermaadt geen van haar geheimen.

En het arme subjeet, de Schriftbeschouwer, is op zijn eigen subjeetief kennen aangewezen.

Dan ja, hangt het slechts van zijn persoonlijkheid af, hoe die beschouwing uitvalt.

Maar dan is die van geen hooger waarde dan de beschouwing van een ander, welke weer bepaald wordt door diens persoonlijkheid.

Staan beide beschouwingen diametraal tegenover elkander, dan kan hij voor de waarheid van eigen beschouwing niet instaan, anders zou hij eigen persoonlijkheid uitnemmer moeten achten dan zichzelf.

Hoogstens zou hij waarheid kunnen onderstellen, in dat wat hij met den anderen beschouwer gemeen heeft.

Dat waarheidselement krimpt hoe langer hoe meer in, zoodra hij met nog andere Schriftbeschuwingen en Schriftbeschuwers in aanraking komt.

Tofdat hij eindelijk als hij eerlijk is, moet uitroepen: wat is waarheid!

Als eenig toevluchtsoord blijft hem dan over de Neo-Kantiaansche filosofie.

Hem kwelt niet langer de vraag naar de waarheid van zijn Schriftbeschuwing. Hij is tevreden met een benaderende bepaling van de waarde van zijn Schriftbeschuwing.

Maar moet zulk een standpunt den dieplevenden christen in het laatst niet wanhopig maken?

Zal hij niet vol vertwijfeling zuchten: ben ik nog wel een christen? mag ik mij wel rekenen tot hen, die naar Christus' verklaring uit de waarheid zijn?

En ziet, daartoe moeten zij — tenzij inkonsekwentie hem halverwege doet stilstaan — vervallen, die beweren: de Schrift is objektief, want zij is Gods werk, maar de Schriftbeschuwing is subjeetief, want zij is menschenwerk.

Door beide zoo tegenover elkander te stellen, schept men en gevaar, dat het geloof met niet minder dan verwoesting bedreigt — het geloof dat immers en in zijn kennen en in zijn vertrouwen het waarmerk van zekerheid draagt.

Daarin toch ligt besloten: even objektief als de Schrift is, even subjeetief is de Schriftbeschuwing.

Nu is de Schrift als openbaring Gods zuiver objektief. Maar dan moet ook de Schriftbeschuwing zuiver subjeetief zijn.

Uit de wijze, waarop men de tegenstelling maakt, vloeit dat vanzelf voort.

Welu, als dat waar is, als mijn Schriftbeschuwing niets dan menschenwerk, zuiver subjeetief is, dan is mijn geloof ijdel.

Mijn Schriftbeschuwing is toch in den grond niet anders dan mijn geloof aangaande de Schrift?

Hoe geheel anders kom ik er echter voor te staan, wanneer ik aanneem: wat mijn Schriftbeschuwing ten principale scheidt van Ethische en andere Schriftbeschuwingen, is niet het subjeet, is niet mijn ik, maar is het objekt, het beschouwd, de Schrift zelf.

Wij zullen er wel voor oppassen te poneeren: evengoed als de Schrift is ook de Schriftbeschuwing objektief.

Dan zouden wij onszelf bij onze Schriftbeschuwing onfeilbaar verklaren, of anders de Schrift voor even feilbaar moeten houden als wijzelf zijn.

In beide gevallen zouden wij ons zwaar bezondigen. Er gaat niets van af: in onze Schriftbeschuwing zit veel subjeetiefs.

Maar zij is niet zuiver subjeetief.

Of om het anders uit te drukken: het is niet waar, dat mijn Schriftbeschuwing, d.i. mijn geloof aan de Schrift enkel menschenwerk is.

Mijn geloof aan de Schrift is niet in de eerste plaats mijn werk, maar is als alle geloof Gods werk.

En hoe werkt God dat geloof aan de Schrift in mij, waaraan mijn Schriftbeschuwing uitdrukking geeft?

Door middel van de Schrift zelf.

Een Schriftbeschuwing, welke niet als objektieve kern de Schrift zelf in zich draagt, is den naam van Schriftbeschuwing niet waard.

Het is hoogstens een boek-beschouwing.

Een bijbelrecensie.

Meer niet.

Wie Schrift en Schriftbeschuwing scheidt, laat de Schrift buiten zich.

Hij moge zich vleien, dat hij de Schrift eert als Gods werk, inderdaad maakt hij de Schrift tot dood kapitaal. Neen, die Schrift moet door den Geest in mij komen.

Zij moet als een kring in mij werken.

Zij moet optreden als een oordeeler der gedachten en der overleggingen van mijn hart.

Dat Woord moet door mijn bewustzijn heen, bestierd door Gods Geest, tot mijn ziel raken.

Mij stof tot gelooven geven.

Mij tot een Schriftbeschuwing leiden.

In de Schriftbeschuwing van den geloovige werken objekt en subjeet saam.

Dat moet ook wel.

Anders zouden wij hebben een Schriftbeschuwing zonder Schrift. En die zou slechts een droevige triptiek vormen met de filosofie van de religie zonder religie en de ziekende zonder ziel.

Voorzeker kunnen de subjeetieve faktoren bij een Schriftbeschuwing storend werken. Sterker: zij maken, dat mijn Schriftbeschuwing nooit volkomen zuiver is, omdat de zonde in mij woont.

Maar . . . zij kunnen ook het objektieve, het waarheidselement in de Schriftbeschuwing der geloovigen nooit uitscheiden.

Dat objektieve, dat waarheidselement blijft erin.

Dat heeft de Heilige Geest erin gelegd.

Dat is Gods werk.

Daarom kan de geloovige spreken: ik weet en ben verzekerd.

En hoe kan de geloovige beoordeelen in hoever de subjeetieve faktoren in zijn Schriftbeschuwing het objektieve, het waarheidselement verduisteren?

Door de Schrift te raadplegen.

Want de Schrift zegt niet alleen wie God is en wat gij tegenover Hem zijt, maar ook wat zijzelf is in Zijn hand. Zij geeft een oordeel over zichzelf.

Zij leert, hoe zij beschouwd moet worden.

Hoe dus uw Schriftbeschuwing moet zijn.

Zij is de norm, de regel voor heel uw geloof en leven, dus ook voor uw Schriftgeloof.

En zij spreekt dat uit op een wijze, dat zelfs de eenvoudige het kan verstaan.

Hoe zij beschouwd wil worden, behoeft niet eerst door de wetenschap, door de exegese te worden uitgemaakt.

Neen, dat openbaart zij duidelijk en klaar.

Waarom de Schrift ook moeilijkheden oplevert en daarom tot studie noodt, daarin niet.

Dat staat vóór alle exegese vast.

Dat is de basis van alle ware exegese.

Daarin bowijst zij haar luciditeit, haar perspicuitas, haar duidelijkheid, haar klaarlijkheid.

Zij, die Schrift en Schriftbeschuwing scheiden, ver-

waarloozen onder meer ook de duidelijkheid van de Schrift geheel.

Wanneer er dan konflikt ontstaat tusschen de Gereformeerde en de Ethische Schriftbeschuwing — om daarbij te blijven —, dan mag nooit het subjeet als scheids-rechter optreden, maar dan moet de zaak gebracht voor het eenige hof van appel: de Schrift zelf.

Dan moet zij en zij alleen uitspraak doen.

Want nog eens: de Schrift is niet een dood ding. Zij oordeelt en veroordeelt.

Zij beslist.

De Gereformeerde stelde er ten allen tijde zijn eer in, dat hij de Schrift als objektief gegeven in zijn Schriftbeschuwing eerbiedigt en dat hij alle subjeetief inzicht onderwerpt aan de keur van het onfeilbare objekt: de Schrift.

Uit het voorgaande leze men niet, dat wij hen, die een verkeerde tegenstelling maken tusschen Schrift en Schriftbeschuwing, beschuldigen, dat zij tot volslagen subjeetivisme en scepticisme zijn vervallen.

Wij gaan niet verder dan te konstateeren, dat zij de kiem van subjeetivisme, relativisme, scepticisme in zich dragen.

Wij hopen, dat die kiem bij hen niet het rechte klimaat zal vinden om zich te ontwikkelen.

Toch is het niet zonder gevaar zulk een kiem in zich te hebben.

Al is men zelf misschien slechts bacillendragers, anderen kunnen erdoor geïnfecteerd worden en aan den twijfel bezwijken.

Die kiem is een kiem der ontbinding.

Niet alleen der ontbinding van de Gereformeerde belijdenis.

Maar der ontbinding van het Christendom.

— Een nieuw kerkrecht?

Sommigen beweren, dat de Synode van Assen een nieuw kerkrecht heeft geschapen.

Men poogt dat vooral te bewijzen uit Rutgers.

Reeds hebben wij betoogd, hoe dat bewijs zijn kracht mist.

Wij zeiden, dat men hoogstens een halven of een kwart-Rutgers in den rug heeft, wil men die meening volhouden.

Maar afgedacht daarvan: gesteld al eens, dat zij den steun van den vollen Rutgers — des neen — ontvingen.

Dan zou aan Assen de eer moeten toegekend, dat zij tot den bloeitijd van de Gereformeerde theologie, ook van het Gereformeerde kerkrecht is teruggegaan.

De Synode heeft geen stap gedaan, welke niet door de geschiedenis van den bloeitijd wordt gesanctioneerd.

Indien zij dan werkelijk ware afgeweken van Rutgers, dan zou zij de niet hoog genoeg te waardeeren verdienste hebben gehad de oude beginselen van het Gereformeerde kerkrecht weer te hebben opgedooven.

Dan zou de dank, welke men aan Assen verschuldigd is, niet gemakkelijk te kwijten zijn.

Maar op dat standpunt is er dan ook geen grootter on-dank denkbaar, dan wanneer men een Synode, welke het oude kerkrecht heeft hersteld, verwijt, dat zij een nieuw kerkrecht heeft ingevoerd.

— De psychologie van het schisma.

Meer dan ons lief is, moeten wij auteurs van ingezonden stukken teleur stellen.

Worden hun inzendingen niet geplaatst, dan beteekent dit niet, dat wij ze van minder belang achten of iets dergelijks.

Zij zullen wel merken, dat wij er goede nota van nemen en op hun opmerkingen in onze artikelen reflecteeren.

Deze ingezonden stukken lijken zakelijk — niet woordelijk! — vaak heel veel op elkaar.

Wij zouden in zulke gevallen er slechts één — en dan natuurlijk het kortste — kunnen opnemen, maar dan zouden wij weer een voorkeur scheppen en dat willen wij niet doen.

Onze methode dunkt ons het billijkst tegenover ieder. Ditmaal echter werd ons een stuk toegestuurd, dat zich kenmerkte door originaliteit en opmerkingen bevat, die nog door geen enkelen inzender zijn gemaakt.

Dat wij het echter ook nu niet plaatsen, ligt hierin, dat de schrijver al te duidelijk is.

Wij zouden boven zijn stuk kunnen zetten: de psychologie van het schisma.

De inzender schijnt goed bekend te zijn met de schismatieke kringen en de groepen van bezwaarden.

Hij laat een respektabel aantal gevallen de revue passeeren.

Het bezwaar is echter dat hij, al wordt hij niet persoonlijk, de personen met name noemt of ze anders zoo als met den vinger aanwijst, dat het den lezer niet moeilijk valt er uit te besluiten: dit is die en dat is die.

Dit nu achten wij min wenschelijk.

Wij zullen over de gevallen zelf niet uitweiden, maar alleen de konklusies in eigen woorden weergeven.

De inzender sluit zich aan bij wat wij een tijdje geleden schreven over het verschijnsel, dat menig ouder, die zich steeds als stoer Calvinist had doen kennen, tegenover de besluiten van Assen een gereserveerde, soms zelfs een kritische houding aanneemt, en dat het vermoeden niet ver ligt of een zoon of dochter, die uitgesproken sympathieën voor de schismatieken koesteren, hebben daar invloed op.

Onze schrijver wil echter op nog andere verschijnselen wijzen.

Het is hem opgevallen — en hij staft het met bewijzen — dat meer dan één, die als een vokaal in de schismatieke beweging moet worden aangemerkt, nog betrek-